

Олекса Гай-Головко

СОН

Олекса Гай-Головко

СОН

Вш. Редації: "Народна
Воля" з найкращими по-
братками.

О. Гай-Головко
Вінніци, 28.4.1985р.

OLEKSA HAY-HOLOWKO

THE DREAM

POEM

WINNIPEG — 1984 — CANADA

Олекса Гай-Головко

СОН

Поема

ВІННІПЕГ — 1984 — КАНАДА

Вступна стаття Івана Безпечного
Обкладинка маєстра Д-ра Л. Молодожаніна

Авторські права застережені

Copyright, 1984,

by Oleksa Hay-Holowko

Printed in Canada by
THE CHRISTIAN PRESS
Winnipeg, Manitoba

Видання цієї книжки субсидіювали мої земляки і приятелі — родина Полікарпа й Ганни Яреськів, пан Павло Костенко і мої сини Юрій і Олекса Головки за що сердечно їм усім дякую.

Автор

Тисячоліттю існування Української Святої Православної Віри й Церкви і їхнім безстрашним подвижникам і мученикам присвячую цю поему про нашу відвічну руїну й розбиття народу, викликувані і втримувані здебільшого нашою недолугою правідною верствою.

Автор

Dr. Lachner

САТИРИЧНА ПОЕМА “СОН”

— НОВИЙ УСПІХ

ОЛЕКСИ ГАЙ-ГОЛОВКА

Сатирична поема “Сон” посідає окреме місце в творчості поета О. Гай-Головка. В ній показано національний гніт і утиски українського народу з боку московського царизму, а пізніше — й московського комунізму. Поет доводить також потребу революційної боротьби українського народу проти Московії.

Пишучи свою поему “Сон”, поет безперечно мав перед собою літературний взірець однойменної поеми Шевченка, хоч за жанром, композицією і стилем та ідейно-художнім спрямуванням його твір цілком самобутній. Художній прийом сну найкраще відповідає ідейно-тематичному змістові поеми. Поет ніби зустрічається в сні на березі Канади з Шевченком, який розповідає йому, що “Сам Бог наказав мені Устати із домовини І йти з ворогами на прю”..., що він уже був в Україні і бачив страшні картини життя свого народу та всебічне нищення його царськими посіпаками. За виступ Шевченка на захист свого народу царська влада заслала його в Колиму, але й тут він бачить таке саме пекельне життя каторжників, що й в Україні. Вість про революцію долетіла й до Колими, і Шевченко знову повертається в Україну; тут спостерігає він непідготованість свого народу до боротьби з його ворогами і взаємопоборювання.

Далі Шевченко розповідає поетові про облудні московські комуністичні гасла серед українського народу і накладання на нього ново-

го червоного ярма, а його самого знову засилають у Колиму. З вибухом Другої світової війни, Шевченко знову повертається в Україну, яку грабують і руйнують також німці не менше, ніж москалі. Наприкінці війни Шевченко мандрує разом з своїми людьми до Німеччини, а потім до Канади. Такий головний сюжетний кістяк поеми, що показує страшні картини української життєвої дійсності.

Поет Гай-Головко, розвиваючи свою тему на основі пророчих творів Шевченка, рівночасно ставить і вирішує ідейну проблему. Ідейна проблема — це та сторона життя нації, яка особливо цікавить і хвилює поета, є для нього істотним питанням життя і якій він приділяє найбільше уваги в своєму сюжеті, в своїй розповіді. Понад усе його цікавить: як вести збройну боротьбу з ворогом — нарізно чи разом; чи змагатися окремими племенами, партіями, чи об'єднанням усіх сил у національному розмірі? Про це й пише поет, у цьому — його ідейна проблема. Це проблема роз'єднання, міжусобиць і національної єдності всіх українців у боротьбі з відвічним ворогом — Московією.

Іван Безпечний

“THE DREAM”: A SATIRICAL POEM.

YET ANOTHER IN A SERIES OF

ACHIEVEMENTS

FOR POET OLEKSA HAY-HOLOWKO*

The satirical poem “The Dream” occupies a unique place in the literary creations of poet O. Hay-Holowko. This poem reveals the suffering and oppression imposed on the Ukrainian people by Muscovite Czarism, and then by Moscovite Communism. With this in mind, the poet considers the necessity of armed insurrection against Muscovy.

There is no doubt that Shevchenko’s poem “The Dream” served Hay-Holowko as a general model, perhaps an inspiration. But Hay-Holowko’s poem, through its theme, its composition and style, and by its ideologic-aesthetic direction, stands on its own. The form of a dream furnishes the poet an ideal context in which to develop his theme.

In “The Dream”, the poet meets Shevchenko on the shores of Canada. Shevchenko tells the poet that “The Lord Himself ordered me to rise from the dead and enter into the fray with the foe...” Furthermore, says Shevchenko, he had already been in Ukraine. Shevchenko then tells the poet about the lot of Ukrainians under the Muscovite overlords; horrific images of oppression and destruction unfold in Shevchenko to Kolyma-prison. And there, continues Shevchenko, he continued to witness the torment of his people.

While in Kolyma, news of revolution reaches Shevchenko. Again he goes to Ukraine. Returning home he sees that his people are unprepared for armed conflict with the enemies; and what is worse,

worse, the people turn their anger and pain on each other.

Shevchenko continues to tell the poet about the way in which communist ideologies and slogans trapped the Ukrainian people under yet another yoke. And again Shevchenko is exiled to Kolyma-prison.

With the outbreak of the Second World War Shevchenko again returns to Ukraine. Now he witnesses the Nazis rob and destroy Ukraine; their brutality is no less fierce than the terror brought by the Soviets. At the end of the war Shevchenko leaves his homeland, and, along with countless of his country-men, he wanders into war-torn Germany, finally to arrive in Canada.

Through the dream-form and Shevchenko's narrative within it, the poet develops powerful images of the suffering intrinsic to the Ukrainian people's existential reality. But mere representation of a people's suffering is inadequate for the poet. There is a deeper concern that Hay-Holowko seeks to develop — specifically, the relationship between national unity and the possibility of nation-hood.

The problem which confronts the poet is national unity. Unity, for the poet, is that aspect of a nation's experience that grounds it as a nation. Above all, asks the poet, how should armed resistance proceed? Is it possible to mount armed insurrection on a "tribal" basis? Or, if there is to be success, must resistance be a manifestation of a united, common will? The poet squarely faces the disunity of the past counterposing a call to unity. In his view all Ukrainians must unite for the struggle against their eternal enemy — Muscovy.

* Translated from pages 13-14.

С О Н

У всякого своя доля...

Т. Шевченко

1

В часи недолугі й сумні,
Далеко від рідної хати,
Приснилося диво мені, —
Що й тяжко його описати.
Неначе, спинившись на мить,
Стою біля моря в Канаді,
І в ньому сердито кипить
Вода, як у злім водоспаді.
І раптом, дивлюся я,
Шевченко напроти мене.
Сумний він, як доля моя,
З обличчям блідим, аж зеленим.
“Добрідень”, він каже мені,
“Добрідень близький земляче!”
І хмуряться очі сумні
Й обличчя його добряче.
“Я бачу, що ти не впізнав
Заблуканого сиротину,
Що вкрадену волю шукав
У світі оцім без упину”.

Я

Впізнати — впізнав я тебе
На радість мою чи горе...
Я чув — переніс ти себе
Давно вже в небесні простори.
І ніби тебе вже нема,
Інакше сказати — умер ти.

Тарас

Мене не схопила пільма,
Щоб в часі й просторі стерти.
У збиті й потоптані дні,
За добрі діла чи провини,
Сам Бог наказав мені
Устати із домовини
І йти з ворогами на прю,
Щоб визволить дари Божі,
І слова гранітну гору
Лишить коли них на сторожі.

Я

І що ж?

Тарас

Доле, доле моя!
Я мусів огнем горіти.
Хоч знав, що у прі буду я
Найтяжчії муки терпіти.

Та нехай уже так буде,
Удруге загину...
Перехрестивсь і полинув
Швидше в Україну.
І день, і ніч, і вдосвіта
Лечу понад села,
Її міста і діброви
І щось невесело
В душі стає. Москалики
Шнирять в нашій хаті.
Уярмлені мої люди,
Немов з хреста зняті —
Бліді ходять і похмурі

Свою землю,
Плач і стогін та прокляття
Вирують над нею.
Царі лихі і лакузи —
Їхні посіпаки —
Закували у кайдани
Братів гайдамаків.
Закували їх лукаві
Зрадою, як завжди,
Й лютими катами стали
Гідности і правди.
Закували дзвінку мову
Валуєви чорні,
Наші звичаї і душу
Спалюють у горні
Кацапському. І танцюють
Кругом вогню свого,
Як упирі, і белькочуть
Гучніш якомога:
“Окультурили відсталих,
Внесли просвіщення
В вашу темну Україну”.
“Брешете, скажені!”
Вигукнув я на все горло.
“Брешете, прокляті!
Ви вхопили Україну
Й кинули за ґрати
У темряву непроглядну,
Щоб в ній затоптати
Святість нашу, потім разом
Поховати з нами...
Та замість нас ви вкинете
Самі себе в яму.
Укинете, укинете!”
“Мовчи, гайдамаче!”
Москалі заверещали,
Вжалені неначе.

“Ти нагрівся в Киргизії,
Тепер у Колиму
Охолонути полізеш
Із думками цими...”

2

Гриміло роз'юшене горе
І відгук носився їдкий.
Кипіло сердитеє море,
Кипіли в Тараса думки.
І гнівом палали очі,
У жилах кипіла кров,
І впали слова пророчі
На землю канадську знов.

Тарас

Хай тягнуть тюремні споруди
До хмар хижаків-москалі,
Без волі ніколи не буде
Спокою на нашій землі.
Впадемо на бранному полі
У прі — не в московській тюрмі,
Бо краще померти на волі
Як жити в огиднім ярмі.
Я думав — уб'ють мене круки.

Я

Таких не вбивають як ти,
Таких віддають на муки
Прокляті московські кати.
На муки, щоб інші гляділи
Крізь щілини з хат своїх,
Щоб кожному відкортіло
Попасти собі на них.

Тарас

Отож я попав у Колиму,
Нескорений зайдами я.
Попав у привічну зиму,
Де дихає льодом земля.

І у землю цю холодну
Мене опустили,
Щоб золото здобувати
Для вражої сили —
Царів хижих і посіпак
Лютих і неситих...
І десятки довгих років
Довелося гнити
Під землею і на землі
Темній і холодній,
Де жилося каторжникам,
Наче у безодні,
Загорненій і відтятій
Від людей і світу,
Щоб не бачили й не чули
Нелюдського гніту.
Та земля не завжди в бруді.
Скверна сходить з неї...
Вість велика пролетіла.
Якось під землею.
Вість велика пролетіла
У мертвому колі:
Воля гнобленим народам,
Воля, ждана воля!
Пролунало любе слово
Палко і стодзвінно,
Розвалилися похмурі
Ворожії стіни.
І з розвалин люд хрещений
Вийшов у день гожий

І у нім благословився
Знову світ нам Божий.
Радощам великим нашим
Не було зупину,
Тож у чім стояв — полинув
Я на Україну.

3

Розгнуждувався вітровій,
Шуміли канадські простори.
Занурений в думі тяжкій,
Дивився Тарас у море.
Світанок на обрії цвів, —
Пробуджувався над водою,
Тарас у мовчанні сидів,
Похитуючи головою.
“І стались події сумні”,
Нарешті він тихо промовив.
“Мій люд розбудився в огні
Приспалий і не готовий
Утримати волю свою,
Здобуту з тюрми вікової
Козацьким народом в бою
З розбійницькою Москвою.

Я

Пророцтво, Тарасе, твоє
На наше нещастя збудлося.

Тарас

Збулось на нещастя моє.
Що ходить зо мною і досі.

Як прибув я в Україну,
Боже Ти мій милий!
Воля, воля! Кругом неї
Воріжії сили.
Не так чужі — з Московщини,
Як свої каліки,
Тії правнуки малії
Прадідів великих.
Замість того, щоб громадно
На ворога стати, —
Почали поміж собою
Вони воювати.
“Що ви дієте”, кажу я,
“Розсварені діти?”
Розкуйтеся, братайтеся,
Покажіть у світі
За що встали ви сьогодні
В боротьбі з Москвою,
Ненависною тісю,
Гадюкою злою!”
Вони ж темні — замість того,
Щоб нечисть ту бити,
Автономію у неї
Почали просити.
А москалі, як москалі
Червоні і білі
З усіх боків Україну,
Як нужа, обсіли.
“Україна”, закричали,
“Жітніца то наша!
Україна, Україна
Ето наша паша!”
І навколо хижим хором
Белькотіли клятї,
Вбиваючи людей наших,
Палючи їх хати.
І в ці дні свої з чужими
На гетьмана встали

І взялися руйнувати
Гетьманську Державу,
Щоб собі у цій руїні
Біля керма стати
Й соціалізм грабіжницький
У нас будувати.
“Стійте, стійте, злії люди”,
Кричу без угаву,
“Не ламайте, не руйнуйте
Гетьманську Державу.
Вируште в борню за неї
Всі на бранне поле,
Втримаєте, — люд наш скаже
Хто її очолить.

Вони

Замовчи! Ти також тягнеш
За поміщиками!
Заревли вони до мене.

Я

Поміщники? Проти них я
Був і завжди буду, —
Гляньте в “Кобзар”... Я лиш хочу
Зняти цю полуду
З очей ваших, що із нею
Ви в сліпій безтямі
Нашу цілість, нашу волю
Котите до ями.

Вони

Не ми, не ми! А ти котиш
До буржуазії,
Щоб кров із нас вони ссали

І щоб кровопії
Знущалися з нас закутих,
А там з дітей наших.

Я

Обдумайтесь, не тягніте
Отрути із чаші
Московської. Москва хоче
Комуною скути
Вас у тюрмах і каторгах
І катами бути
В вашій хаті.

Послухайте

Ворона старого,
Згуртуйтеся, станьте разом
На ворога злого,
На ворога червоного
Від людської крові,
Бо інакше й цього разу
Не буде обнови
В Україні...

Вони

Досить, досить

Твої поради.
Не учи нас — ми учені,
Дамо собі раду...

І ці діти ворохобні
Гетьмана прогнали,
Потім кинулись на мене,
І мене шукали,
Поки зайшли москалики
У лиху годину
І вигнали юродивих
У чужу країну.

Іскрилися чорнії хмари
 І пінилось море й ревло.
 Тарасові, ніби у гарі,
 Обличчя вогнем затягло,
 Обличчя з думками рясними —
 Болюче й пекельно сумне...

Я

І що ж, — ти пішов із ними?

Тарас

Лишивсь я й схопила мене
 Червона юрба за руки
 Й за мною моїх братів,
 І вивела нас із гуком
 На площу, де вітер шумів...

І зчинили дикий галас
 Зайди-комуністи:
 Будьте з нами, українці,
 У селі і в місті.
 Помагайте разом бити
 Нам буржуазію,
 Поб'ємо, то візьметесь
 Орати і сіять
 Не на панському чужому,
 А своєму полі, —
 Буде повно у вас хліба
 В хаті і stodолі.
 І у вільній Україні
 Без пана і ката
 Ваша мова і культура
 Буде розцвітати”.

І, заливши Україну
Своєю ордою,
Почали вони топтати
Із думкою злою
Нашу гідність, нашу волю
Й нашу душу — мову,
І валуївські погроми
Влаштували знову
В Україні. Й лиходії
Стали в наших ранах
Будувати пам'ятники
Мені на майданах.
“Оступіться”, кажу я їм.
“Одійдіть від мене,
Московській антихристи,
Собаки скажені!
Мені в мої старі роки
Пошани не треба
Від вас, що так зневажили
І землю і небо,
І люд вільний мій, козачий,
Знову кріпаками
Ви зробили у комуні
Й новими панами
Закріпачили”.

Вони

Спинися

Націоналісте!

Будеш ти в нас землю гризти
І сам себе їсти.

Я

Нехай вже так. Тягніть мене
Навіть до Камчатки.
Але і ви з'їсте себе
І своїх нащадків.

І погнали чимдуж мене
В знайому Колиму
Обігріти моїм теплом
Одвічну зиму.
Щоб під її покривалом —
Тяжкою корою,
За любов до України
Стати перегноєм.

5

А вітер нестримано біг
По хвилях тяжких і ревучих.
Вогонь і удари з-під ніг
Лились у всесильної тучі.
Розпатлана ніч по воді
Від ранку близького тікала
І в цій безперервній ході
Довкілля перебувало.
Крильми протинаючи сум
Журба розлягалася птича.
В Тараса від звихрених дум
Тінь грізна лягла на обличчі.

Я

То як же ти вийшов з біди
Найтяжчої в нашому світі, —
Крізь хижих чекістів ряди,
Крізь їхні павучачі сіті?

Тарас

Як вийшов? Злодійська війна
Невільниче пекло відкрила,

Я

Щоб, вийшовши з затхлого дна,
Московщину ви боронили.

Тарас

Правду кажеш. Відчипивсь я
У лиху годину
І у землю мою люблю
Я знову полинув.
Прилітаю в Україну, —
Боже Ти мій милий!
Одна нечисть вийшла з неї,
А друга залила
Міста й села. І німота
У них шаленіє
Й по московському звичаю
З моїм людом діє.
А між ними брати мої
З західнього боку
Полювання за своїми
Вчинили нівроку.
І у журній Україні
Розплата гуляє:
За уявну міць і владу
Брат брата вбиває.
“Схаменіться”, кажу я їм,
“Діти юродиві!
Гуртуйтеся, станьте разом
У ці дні важливі.
Будьте твердим монолітом, —
А не трухлі брили,
Тоді лише вас оцінять
Ворожії сили”.

Вони

Добре, добре! Ти хто такий,
Із групи якої?

Я

Я — Шевченко.

Вони

Тарас? Поет?
Людини такої
Нам потрібно дуже, дуже...

Я

Я піду у групу,
Коли групи всі зіллються
У єдину купу;
Й обнімуться небожата,
Як личить брат брату,
Тоді зможете боротись
За власну хату.

Вони

Обнятися з ворогами?

Я

Та це ж свої люди!

Вони

Цього не було, немає
Й ніколи не буде.

Я

То бийтеся і душіте
В прі один одного

І безславно загинете
На чужих дорогах.
І між рідними своїми,
У батьківській хаті,
Будете на віки вічні
Згиджені й прокляті.

6

Хоч ніч ще була над водою, —
Шумів передвранішній час,
З похиленою головою
На хвилі дивився Тарас.
У цю передвранішню пору
Вже вітер поволі стихав,
І тихшало збурене море,
І спокій на ньому лягав.

Я

Ну й що ти зробив після цього
Бездонного нашого дна?

Тарас

Господнього дня голубого,
Як згасла кривава війна,
Я мусів іти з України,
Яку москалі залили,
І знов між чекістські стіни
Поетів вони потягли,
Щоб їх у потилицю кулями
Вмертвити, а з ними й мене,
Бо сном непробудним заснули
На поле не йдуть вогняне.

І пішов я чужиною
Із людьми моїми,
Що з риданням покинули
Україну. З ними
У знищеній Німеччині
У табір попав я
І день, і ніч мусів жити
В полоні безправ'я.
Бо у галасі і шумі,
Ніби гнізда гави,
Будували наші кліки
В таборі держави.
І між ними спалахнула
Ненависть проклята,
І в розпеченому гніві
Чигав брат на брата.
“Люди добрі, — кажу я їм,
“Що сталося з вами?
Розкуйтеся із темряви,
І йдіте шляхами
Широкими і прямими
У одній колоні,
Тоді тільки Україна
Буде в обороні
Від д'явола московського,
Відвічного ката,
Що брутально заповзявся
Наш дім руйнувати”.

Вони

А звідки ви з Галичини
З Самбора, Долини?

Я

Не з Галичини я, браття,
Я із України.

Вони

Східнячок, евентуально?
Такі вже в нас були.
А як звать тебе?

Я

Шевченко,
Думаю, що чули.

Вони

Чули, чули. Та теперки
Люди не ті стали...
Одних клацнули, а інших
Марксизмом приспали
Та й послали в чужі світи
Східняків москвини,
Щоб розбити наші лави
На дрібні частини.
Може й ти прийшов із ними?

Я

Ви що — подуріли,
Чи у ваших цвілих мізках
Думи мої зтліли?
Ви ж знаєте з моїх писань
Думами якими
Я живу...

Вони

Ми знаєм, знаєм
І живемо ними.
Але люди міняються...
Коли б тебе вбили,

То тоді б ми повірили
Й тобі спорудили
Пам'ятника.

Я

Боже милий
Яка це наруга...

Ніби щіпцями схопила
Моє серце туга
За Україною моєю,
За людьми моїми —
Причаститися в них честю
І в життя йти з ними.
Але з сумом пригасив я
Цю міцну принаду
І полинув наостанку
В далеку Канаду.

7

Вже ранок з-за обрію ливсь
І небо вмивало обличчя...
Тарас непорушно дививсь
На мене із мого сторіччя —
Глухого, з більмом на очах
І згуслою кров'ю у жилах,
Із цього, що сіяло жах
І рило для людства могилу.
“Кінчилися буряні дні”...
Промовив він тихо до мене.
“Дорогу в Канаді мені
Стелили ялини і клени.
Сміялося сонце ясне,
Оркестри на вулицях грали,
Одні з-поміж других мене
В домівки свої закликали”.

Я

І що ти сказав на це їм?

Тарас

Сказав — земляки, подождіте.
Ходімо в загальний ваш дім,
Якщо такий є у цім світі.

Голоси

В загальний?
Такого нема,
Й не буде у нас такого!

Тарас

Чому це?

Голоси

Чому? Бо війна
Між нами.
Воює!
Бо свій проти свого

Тарас

І ви розійшлись,
Розбивши на уділи лави,
І як міжусобці колись
Будуєте в них держави.
Не піду в домівки я,
Бо з вами не подорожі...
О, доленько, доле моя
Нещасна, — сказав я в тривозі...

І полинув до ще більших
Що вище сиділи...
Над лісами я полинув,
Що у сонці мліли;
Над озерами рясними,
Потім над степами,
Підперезаними туго
Рясними річками.
Не спиняють в цьому леті
Жодні перепони,
І у мене без упину
В думці лише дзвонить,
Щоб із більшими зустрітись,
Та й в них запитати,
Що діється на чужині
Навколо їх хати.
Прилітаю до цих більших,
В установу просто.
Прилітаю до них в гості
Непрошеним гостем.
Піднімаюся по сходах.
Стою під дверима,
Чую: мова йде про мене
Поблизу за ними.
Розмовляють між собою
Тихо, як святоші,
Про відкриття пам'ятника
Мого десь на площі.

Я

Це цікаво послухати,
Далебі цікаво.
Про отих, що вам створили
Велику тут славу.

Тарас

Бодай цього не слухати
Ні мені й нікому...
Але слухай... Я заходжу
До них, як додому.
Вітаюся із більшими,
А вони: “А хто ви,
Що прибули зустрітися
З нами без умови?”

Я

Я — Шевченко, — кажу я їм.

Вони

Тарас? Та невже ти?

Я

Не вірите, то погляньте
На мого портрета,
Що дивиться он із стіни
На вас і на мене.
Чи схожі ми?

Вони

Схожі, схожі. Схожі достеменно.
То як же ти умудрився
У світ ввійти вдруге?

Я

Як я вдруге народився?
З розпачу і туги
Народньої за любов'ю
І братерством щирим,

Щоб нарешті вже жили ми
В своїй хаті в мирі.
А як же ви живете тут
Від раня до раня?

Вони

Як живемо? Ми молимось
В церквах за єднання.

Я

Добре, добре що молитесь,
Це добре для гарту...
Але ваша молитва
Без діла не варта
Нічогісінько. Лише ви
Обманом до Бога
Кидаєте і спішите,
Щоб вам якомога
Швидше вскочити у прірву
Загину й заглади...
Не вмієте ладу дати, —
В мудрого поради
Попитайте. Ви знайдете
Мудрого між вами
Й перестанете ходити
Кривими стежками.
А то лише наплодили
Партій і домівок,
Як грибів десь на узліссі,
Як на дубі гілок,
І закутались з ногами
Ненавістю й чадом
Племінним — отим холерним,
Що ллє водоспадом
Міжусобиці. То годі
Плем'ю плем'я їсти

Бо з цього печуть печеню
Хижі комуністи
Московські. То скоріше
Станьте в одну лаву
І гуртом благословенним
Дбайте про державу,
А не уділи місцеві
Й племінні корита...

Вони

Досить, досить слів, Тарасе,
Досить нас учити!
Не тобі отут із нами
Політикувати.
Не забувай — твоє діло
Лише віршувати.
А політика, Тарасе, —
Стій від неї збоку.

Я

Та ж ви мене вважаєте
За свого пророка,
І ставите пам'ятники
Мені в усім світі,
І з ім'ям моїм ідете
В нашім лихолітті.
То скажіть мені, старому,
Чому не зуміли
Об'єднати тузів ваших,
Щоб нарешті сіли
За стіл один?

Вони

Ми прагнули,
Та народ не хоче.

Я

Це неправда... Ви брешете
Старому ув очі.
Наш народ, як всі народи,
Здібний до усього,
Тільки мусить позбутися
Проводу гнилого,
Що з роду в рід затримує
Священні пориви
Народнії і гальмує
Міць його і сили.

Вони

Годі, годі вже, Тарасе,
Нас тут поучати,
Краще буде, як ти підеш
Далі собі спати.

Я

Піду, піду, не бійтеся,
Не зроблю вам злого,
Бачу добре, що не треба
Вам мене живого.
Тож діліться і здихайте
У прі між собою
Щоб зійти із цього світу
Лише для погною,
І на глум і на потіху
Північному звіру...
А що Бог пошле нам Мужа, —
Вірю в те я, вірю!

Вже в місяця блідло обличчя
 І гасли у небі свічки.
 Обмінювався день із ніччю,
 Пробуджувались хлопчики,
 Щоб гнати скоріше скотину
 В дрімучі канадські ліси...
 Дивився Тарас без упину
 На все це й ловив голоси,
 Що з сну зтяжного будили
 Новий молодесенький день,
 І з щастям, добробутом, силою,
 І безліччю вільних пісень.
 Синіло вже море зелене
 І танула хмари гора.
 Шевченко поглянув на мене
 І, вставши, промовив: “Пора!
 Пора вже іти старому.”

Я

Куди йти?

Тарас

Не в нові світи!

Я

Куди ж то?

Тарас

До рідного дому,
 Туди вже я буду іти.
 Бо тільки у рідному домі

Під тиском достиглих дум
У бурі й надлюдському зломі
Ми спалим свавілля і глум.

Я

Чи можу і я з тобою
Піти в ці великі дні?

Тарас

Звичайно...

Я сперся рукою
На камінь, щоб встати мені.
Та раптом розплющивши очі,
Я замість Тараса, на жаль,
Побачив, як ранок із ночі
Поспішно розмотував шаль.

1981

Попередні Гай-Головкові твори

Сурмач. Краків-Львів, 1942.

Коханіяда. Авґсбург, 1947.

Поєдинок з дияволом! Том перший. Вінніпег, 1950.

Поєдинок з дияволом. Том другий. Вінніпег, 1950.

Одчайдушні. Вінніпег, 1959.

Поетичні твори. Том перший. Вінніпег, 1970.

Поетичні твори. Том другий. Вінніпег, 1978.

Смертельною дорогою. Том перший. Вінніпег, 1979.

Українські письменники в Канаді. Том перший. Вінніпег, 1980.

Смертельною дорогою. Том другий. Вінніпег, 1983.

